

Varia

De oudste Europese wijngaarden bedreigd door zonne-energie

Bron: The Drinks Business – Patrick Schmitt ([link](#))

Terwijl vorige maand nog artikels verschenen hoe je klimaatverandering kan tegengaan door middel van zonnepanelen et cetera...verschijnt er deze maand dan alweer een artikel van de negatieve invloed van zonnepanelen. Alleen de mens is nog grilliger dan het klimaat.

De D.O. Toro, waar de oudste Tempranillo-wijngaarden van Spanje te vinden zijn, wordt bedreigd – niet door klimaatverandering, maar door subsidies die de installatie van zonnepanelen op landbouwgrond stimuleren.

Een wijngaard naast een zonnepaneleninstallatie. Afbeeldingbron: iStock

Dat was een van de meest verontrustende onthullingen uit een interview van vorige week met Julio Rodriguez, directeur van Bodega Numanthia, en Jesús Jiménez, hoofdwijnmaker.

De verwachtte dat de producenten hittegolven en droogte zouden noemen als de grootste bedreigingen voor de wijnbouw in Toro, maar was verrast te horen dat er een andere, meer directe uitdaging is voor de ongelooflijke pre-phyloxera-planten in de regio, gelegen in Zamora, Castilië en León, en de thuisbasis van een zeer goed aangepaste, robuuste lokale Tempranillo-kloon genaamd Tinto de Toro.

Deze druiven worden door het domein gebruikt voor de productie van hun heerlijk rijke en lang houdbare rode wijnen, met name Numanthia's vlaggenschip Termanthia – een wijn gemaakt van ongeënte wijnstokken met een gemiddelde leeftijd van 120 jaar.

Door financiële steun voor de installatie van zonnepanelen op landbouwgrond kiezen sommige landeigenaren er echter voor om over te stappen van wijnbouw naar energielevering aan het nationale elektriciteitsnet, omdat de opbrengsten hoger zijn. Een van de drijfveren achter Rodriguez en Jiménez' streven om de Tempranillo-wijnen van Toro onder de aandacht te brengen, is dan ook de wens om de eeuwenoude wijnstokken van de regio te behouden. Deze wijnstokken zijn overblijfselen van de wijnbouw zoals die eeuwen geleden werd beoefend.

200 jaar oude, niet-geënte wijnstokken

"Sommige wijngaarden zijn 200 jaar oud en hebben het overleefd omdat ze altijd zulke goede wijn hebben opgeleverd – de eigenaren hebben ze door de geschiedenis heen nooit gerooid omdat de druiven uitstekend waren," vertelde Rodriguez op 14 mei in Londen aan db. Hij benadrukte dat de wijnstokken oud zijn omdat de wijnen die ze opleveren goed zijn, en niet andersom.

Hoewel deze wijngaarden al lang gewaardeerd worden om hun kwaliteit, verdwijnen ze nu door een verstoring van de vrije marktwerking. Deze verstoring moedigt boeren aan om over te stappen op de productie van hernieuwbare energie, ten koste van de aloude landbouwmethoden in Toro.

En de omvang van het wijngaardverlies is aanzienlijk, aldus Rodriguez.

Figuur 1 De oude, niet-geënte Tinto de Toro maakte Termanthia. Bron afbeelding: Jesús Jiménez, hoofdwijnmaker van Numanthia

Het totale wijngaardoppervlak in DO Toro bedraagt 5.500 hectare, zei hij, en alleen al in de afgelopen vijf jaar is 2.000 hectare rond het dorp Toro beplant met zonnepanelen die zonlicht omzetten in elektriciteit.

De drijfveer om de landbouw te verlaten is financieel, legde hij uit. "Veel van de eigenaren in dit afgelegen deel van Spanje wonen er niet meer en ze halen meer rendement uit de grond door deze te verhuren voor zonnepanelen dan door landbouwactiviteiten."

En het verschil in inkomsten is aanzienlijk. "In het beste geval zou de nettowinst uit de verkoop van druiven €700 per hectare bedragen, maar de landeigenaren krijgen €2.000 per hectare beloofd voor een periode van 20 jaar voor de zonnepanelen," merkte hij op.

Rodriguez heeft begrip voor de benarde situatie van de telers. "Veel landeigenaren in Toro zijn oud, en dit [het verhuren van de grond aan zonne-energieparken] is voor hen de enige mogelijkheid om hun leven af te sluiten met een

inkomen," zei hij.

Het verdwijnende erfgoed van Toro

Het tragische gevolg is echter dat "Toro zijn erfgoed verliest" en dat de reeks zwarte glazen installaties in dit landelijke landschap "er vreselijk uitziet".

Toro is een centrum geworden voor grootschalige productie van hernieuwbare energie met behulp van zonnepanelen vanwege de vele zonuren, waardoor het een aantrekkelijke bron van zonne-energie is.

Hoewel dergelijke verliezen aan wijngaarden zeer zorgwekkend zijn, vooral omdat het gaat om zeer oude, niet-geënte Tinto de Toro-druiven, moet worden opgemerkt dat recentere financiële stimuleringsmaatregelen van de Europese Unie en de Spaanse overheid gemengd landgebruik bevorderen, waarbij de zonne-installaties worden gecombineerd met andere agrarische activiteiten – in plaats van een volledige omschakeling.

Zoals eerder door db is beschreven, beheert Numanthia ongeveer 150 hectare wijngaarden in Toro op een gemiddelde hoogte van 700 meter, waarvan 85 hectare eigendom is van het wijnhuis, dat volledig biologisch gecertificeerd is, samen met nog eens 15 hectare die door de bodega wordt beheerd.

Toro heeft het grootste oppervlak aan eeuwenoude wijnstokken in Spanje, met zo'n 500 hectare. Ondanks hun uitzonderlijke leeftijd is de waarde van deze oude wijngaarden echter laag – ongeveer € 25.000 per hectare, volgens cijfers uit 2022.

Numanthia hecht zoveel waarde aan het toekomstige welzijn van de oude wijnstokken in Toro dat de bodega een van de eerste sponsors werd van The Old Vine Conference, een nieuwe wereldwijde beweging die zich inzet voor het koesteren en waarderen van geweldige oude wijnstokken en hun wijnen.

Groen maar met lage opbrengst

Een van de redenen waarom wijnboeren in Toro moeite hebben om inkomsten te genereren met de oude wijnstokken in de regio, is de extreem lage opbrengst. Rodriguez vertelde db dat de productie zo laag kan zijn als 7,5 hl/ha, waarschijnlijk de laagste ter wereld, met uitzondering van bepaalde locaties waar laat geplukte, door botrytis aangetaste druiven worden geogst, zoals Tokaji in Hongarije.

Hoewel de wijngaarden in Toro misschien niet altijd financieel rendabel zijn, behoren ze wel tot de meest milieuvriendelijke ter wereld – ze worden grotendeels bewerkt zonder irrigatie, kunstmest of pesticiden.

Moët Hennessy nam Bodega Numanthia in Toro begin 2008 over van de oprichters, de familie Eguren.